

ERÄS RAKKAUSTARINA

Roy Andersson

En kärlekshistoria, Ruotsi, 1970, 121 min, K12

Romanttisilla elokuvilla on monen mielikuvissa huono maine. Periaatteessa Hollywood kyllä osaa hommansa rakkaustarinoiden kertomisessa, mutta lajityyppiin kuuluvat liian usein sietämättömät kliseet; kaavamaiset kohtaukset, tylsät henkilöhahmot ja moneen kertaan nähdyt juonikuviot tuntuvat olevan kuin kopioita toisista elokuvista. Moni onkin sairastunut ankaraan romantikka-allergiaan. Onneksi tehokasta vastalääkettä on tarjolla.

Ruotsalaisen **Roy Andersonin** esikoispitkä **Eräs rakkaustarina** poikkeaa valtavirran tymeistä romansseista. Se kertoo koskettavasti ja hauskaasti kahden nuoren, Pärin ja Annikan ensirakkaudesta. Anderssonin elokuva on raikas ja todentuntuinen. Sitä katsoessa on helppo uppoutua rakastuneiden nuorten mielentilaan, jossa ympäröivän maailman ankeus katoaa kuin taikaiskusta. Elokuvan aikuiset taas ovat toista maata: heidän käytöksensä on kulmikasta ja arvaamatonta, aivan kuin heidän elämässään ei olisi odotettavissa mitään hyvää.

Erään rakkaustarinan elokuvallisen tyylin on sanottu olevan lähellä 1960-luvun Tšekkoslovakian uutta aaltoa, joka hyödynsi muun muassa pitkiä, dokumentaarisia otoksia, amatööriä näyttelijöitä, improvisaatiota ja huumoria. Samalla se kommentoi kommunistisen valtion poliittista ilmapiiriä. Anderssonin esikuvana lienee ollut ainakin **Miloš Formanin** ohjaama **Vaaleaverikön rakkaus** vuodelta 1965.

Eräs rakkaustarina ei ole suoraan poliittinen, mutta sekin havainnoin terävästi aikakauden asenteita ja rakenteita, kuten miesten ja naisten rooleja sekä sukupolvien välistä kuilua.

Ehkä kiinnostavinta on seurata Annikaa, jonka perheestä on tullut eräänlainen sosiaalinen vankila.

Kukaan perheenjäsenistä ei tunnu viihtyvän roolissaan, mutta onneksi Annikalla on ulospääsy kaikesta ahdistavasta: rakkaus Pəriin.

Eräs rakkaustarina on säilynyt ihmeen tuoreena vuosikymmenten saatossa. Andersson käyttää usein pitkiä otoksia, jotka antavat katsojalle mahdollisuuden tutkia henkilöiden kasvoja ja samalla tunteita. Elokuva on täynnä vaivihkaisia katseita, suoraa tuijotusta, ujoja hymyjä ja paljonpuhuvia hiljaisuuksia. Ohjaaja luottaa näyttelijöihinsä ja heidän ilmaisuvoimaansa. Kaikkea ei selitetä puhki, kuten uusissa viihde-elokuvissa usein. Katsojalle jää ymmärtämisen ja myötäelämisen riemu.

Vaikka Andersson osui napakymppiin ensimmäisessä kaupallisessa ohjauksessaan, elokuvan todelliset tähdet ovat **Ann-Sofie Kylin** ja **Rolf Sohlman**, jotka näyttelivät pääroolit. Nuorten esiintyjien vetovoimaa on vaikea määrittellä tarkasti, mutta kumpikin tuo rooliinsa jotain häkellyttävän aitoa. Ehkä kyse on omien tunteiden avaamisesta yleisölle, ehkä puhtaasta ammattitaidosta. Joka tapauksessa molemmat päätyivät elokuva-alalle, Kylin näyttelijäksi ja Sohlman myös tuotantopuolelle.

Vuonna 1943 syntynyt Roy Andersson on ohjannut pitkiä elokuvia vain harvakseltaan – mittavan uransa aikana yhteensä viisi. Erään rakkaustarinan jälkeen hän keskittyi vuosikymmeniksi lyhytelokuvien ja mainosten tekemiseen. Samalla hänen tyyliinsä muuttui. Pitkät otokset jäivät, mutta kamera jämähti paikoilleen.

Nykyisin Anderssonilla on tapana rakentaa elokuviensa jokainen kuva huolellisesti. Oman tuotantoyhtiönsä studioon hän pystyttää viikkokausiksi monimutkaisia lavasteita, joiden tarkoitus on luoda illuusio esimerkiksi valtavasta hallista tai meren rannasta. Visuaalisten illusioiden kautta hän kommentoi kitkerästi ruotsalaisen yhteiskunnan pimeää puolta. Esimerkiksi **Toisen kerroksen lauluja** (Sånger från andra våningen, 2000) on hyytävä ja pikimustaa huumoria sisältävä kuvaus modernista hyvinvointivaltiosta, jossa kenelläkään ei ole hyvä olla.

Ohjaajamestarin mainoksiin voi tutustua YouTuben kautta. Niitä löytyy esimerkiksi hakutermillä ”*Roy Andersson reklamfilmer*”.

Antti Pentikäinen

POHDITTAVAKSI

- Mikä oli elokuvan kiinnostavin tai kaunein kohtausta? Entä jäikö jokin asia hämmentämään?
- Oliko elokuva realistinen kuvaus ensirakkaudesta? Tunnistitteko päähenkilöiden tunteet?
- Muistelkaa, millaisissa kohtauksissa Andersson esittelee päähenkilönsä Annikan ja Pärin. Miten ohjaukselliset ratkaisut synnyttävät katsojalle vaikutelman hahmojen luonteesta? Jättääkö ohjaaja jotain auki?
- Miltä 1960-luvun lopun Ruotsi näyttää? Poikkeako se mielikuvastanne Suomesta? Pystyikö elokuvaa seuraamaan kouluruotsilla?
- Elokuva sai ensi-iltansa vuonna 1970, mikä näkyy visuaalisen maailman lisäksi myös asenteissa. Millaisia sukupuolirooleja elokuvassa on? Käyttäytyvät tytöt ja pojat ja toisaalta naiset ja miehet samalla tavalla kuin nykyään? Onko eri sukupuolten suhde työelämään muuttunut? Miten Pär ja Annika suhtautuvat aikuisten maailmaan?
- Kokeilkaa, millaista on olla kameran edessä. Kuvatkaa videokameralla tai vaikka kännykän kameralla pitkiä otoksia toisistanne. Otoksen olisi hyvä kestää vähintään puoli minuuttia. Kuvakokona voi käyttää esimerkiksi puolilähikuvaa, jossa näkyy pää ja rinta, tai puolikuvaa, jossa ihminen näkyy suunnilleen navasta ylöspäin. Kokeilkaa, miten tunteet ja ajatuksen välittyvät tällaisessa otoksessa. Katsokaa klipit yhdessä ja kommentoikaa niitä.
- Listatkaa romanttisia elokuvia. Millaisia kliseitä niissä on? Millaiset romanssit toimivat, millaiset eivät?
- Suunnitelkaa romanttinen elokuva. Kirjoittakaa synopsis sellaiseen rakkauselokuvaan, jonka haluaisitte nähdä. Miten se poikkeaa romantiikan valtavirrasta?